Liikenne- ja viestintävaliokunta 22.4.2016 klo 11.15

Liikennevirasto
Lakimies, oikeusyksikön päällikkö Jaakko Knuutila
Lakimies Katri Nuuja

Asiantuntijalausunto

HE 49/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maantielain ja ratalain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Yleistä

Liikennevirasto on osallistunut käsillä olevien maantielain ja ratalain muutosehdotusten valmisteluun. Muutoksilla pyritään keventämään ja sujuvoittamaan viranomais- ja muita hallinnollisia menettelyjä. Tämä tavoite on yhtenevä hallitusohjelman normien purkamisen ja säädösten sujuvoittamisen tavoitteiden kanssa ja myös Liikenneviraston näkökulmasta kannatettava. Maantielain ja ratalain mukaisten suunnitelmien laatimiseen, käsittelyyn ja voimassaoloon, maantie- ja ratatoimituksiin ja korvauksiin, Liikennevirastolta ELY-keskuksille siirrettäviin tehtäviin ja maanteiden lakkaamiseen liittyvien säännösten muutosesitykset parantavat edellä kuvatulla tavalla viranomaisten toimintaedellytyksiä ja sujuvoittavat menettelyjä. Siirtyminen ilmoitusmenettelyyn eräissä maantielain mukaisissa lupa-asioissa voi tuoda lisäresurssien tarvetta tienpitoviranomaiselle.

Tasoristeyksiä koskevan sääntelyn täsmentäminen eräiden tulkintaongelmia aiheuttaneiden säännösten osalta sekä säännösten kokoaminen yhteen lukuun ratalaissa selkeyttää tilannetta sekä radanpitäjän että muiden tahojen kannalta. Tasoristeyssäännösten muutoksella parannetaan myös edellytyksiä myöntää rautatien ylityslupa maastoajoneuvolle ottaen huomioon radan ylitykseen liittyvät turvallisuusnäkökohdat.

Rataverkon suoja- ja näkemäalueisiin liittyvät muutokset selkeyttävät radanpitäjän asemaa radanvarren riskipuuston poistossa ja parantavat sitä kautta turvallisuutta. Muutokset parantavat mahdollisuuksia vähentää puiden kaatumisten junaliikenteelle ja siten asiakkaille kuin myös rataverkolle aiheuttamia vahinkoja ja haittoja sekä näistä radanpitäjälle aiheutuvia kustannuksia.

<u>MTL 10 ja 11 § (Tienpitäjä, tienpidon kustannukset, tienpitoviranomainen), RataL 7 § (Radanpidon kustannukset)</u>

Mahdollisuus käyttää talousarviorahoituksen ulkopuolista rahoitusta maantie- ja ratahankkeissa joustavoittaa toimintaa ja selkeyttää edellytyksiä uusien rahoitusmallien käytölle. Liikenneviraston näkökulmasta on myös kannatettavaa, että väylänpitäjä voisi sopimukseen perustuen osallistua muun kuin maantien tai radan toteuttamisen ja kunnossapidon kustannuksiin, esimerkiksi kunnan toteuttaman liityntäpysäköintialueen tai raskaan liikenteen levähdysalueen kustannuksiin. Tällaiset alueet palvelevat maantien ja radan käyttäjiä ja koko liikennejärjestelmän kokonaisuutta ja toimintaa (henkilö- ja tavarakuljetusten, matka- ja kuljetusketjujen sujuvuuden ja toimivuuden varmistaminen).

MTL 42 - 42 b § (Rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle, sähkö- ja telekaapelit)

Nykyisen käytännön mukaisesti sähkö- ja telekaapeleiden sijoittamisesta maantien tiealueelle tehdään sijoitussopimus toimijan kanssa. Sopimukset ovat sisältäneet myös maantielain 42 §:ssä tarkoitetun luvan. Sähkö- ja telekaapelien sijoittamislupahakemusten käsittelyssä on esiintynyt huomattavaa ruuhkaa, ja lupakäsittely on pitkittynyt. Hallituksen esityksen yleisperusteluissa todetaankin, että käsittelyn nopeuttamiseksi on tarpeen edelleen sujuvoittaa menettelyä johtojen ja kaapelien sijoittamiseksi tiealueelle, minkä vuoksi esityksessä ehdotetaan käyttöön otettavaksi ilmoitusmenettely tietyissä tapauksissa. Liikennevirasto pitää sijoituslupien käsittelyn sujuvoittamista tärkeänä tavoitteena, mutta kiinnittää huomioita esityksen vaikutuksiin myös viranomaisten (erityisesti Pirkanmaan ELY-keskuksen) resurssien näkökulmasta.

MTL 52 § (Tienvarsimainokset)

Maantielain (MTL) 52 §:n muutoksella ehdotetaan lakiin sisältyvä tienvarsimainosten asettamiskielto kumottavaksi ja poikkeuslupamenettely korvattavaksi ilmoitusmenettelyllä. Menettelyn keventämisen tavoite on kannatettava ja mainostajan näkökulmasta mainoksen asettaminen yksinkertaistuu, mutta vasta soveltamiskäytännön myötä voidaan arvioida toteutuuko keventämisen esitetyllä tavalla mm. lupakäsittelyyn käytettyjen resurssien osalta. Ilmoitusmenettely ei poista viranomaisessa tehtävää arviota mainoksen sijoittamisen edellytysten täyttymisestä.

Liikenneturvallisuuden korostaminen mainosten sijoittamisedellytyksenä on liikenneviranomaisten näkökulmasta keskeistä ja voimassa olevan sääntelyn mukaisesta mainoksen tarpeellisuuden arvioinnista luopuminen ja edellytysten kohdistaminen liikenneturvallisuuden ja tienpidon kannalta keskeisiin asioihin perusteltua. Määräyksenantovaltuus Liikennevirastolle selkeyttää mainosten sijoittamisen sääntelyä ja toiminnanharjoittajien mahdollisuutta arvioida mainosten mahdollisia sijoittamispaikkoja. Tällä hetkellä arviointi perustuu MTL 52 §:n ohella Liikenneviraston ohjeeseen, mikä ei kuitenkaan ole oikeudellisesti riittävä pohja päätöksenteolle.